

La realitat comparada

La solució dels problemes rau a valorar-los en la seva dimensió, prendre les mesures necessàries per resoldre'ls i transmetre una imatge de rigor

JOAQUIM COELLO I BRUFAU

EL PUNT, 14/06/10

S'està obrint pas lentament la idea que la situació de la nostra economia no és tan greu com s'explica i es publica, i que la pressió dels mercats sobre el deute espanyol, que ha estat qualificat amb un factor de risc, d'impagament, superior al de fa pocs mesos i per tant s'ha encarit, es deu sobretot a unes dades d'atur que són les més grans de la UE i que si fossin certes ens portarien al llindar de la revolució social. El grau de contractació laboral no registrada a la seguretat social, especialment de personal poc qualificat, és significatiu, tots en coneixem casos... Espanya té un volum d'economia oculta que fa que les dades estadístiques no siguin comparables amb les d'altres estats d'Europa, perquè la referència de mesura no és la mateixa. Aquestes dades, juntament amb el dèficit i deute públics, que són objectivament altes però semblants a les del Regne Unit i Itàlia i millors que les de Portugal i Irlanda, fan que la percepció dels mercats sobre el deute espanyol sigui pitjor que la que en condicions objectives ens correspondria. Aquesta afirmació, feta sense dades que l'avalin, pot semblar precipitada, però si s'analitza la variació del nivell de renda per habitant, d'exportacions i de balança comercial del 2007 –any pic abans de la crisi– i del 2009 –any en què la crisi toca fons– d'Espanya i els països del seu entorn, se'n poden treure conclusions. La renda espanyola (PIB) per habitant ha baixat un 8%, i la d'Alemanya, França, Itàlia i el Regne Unit ha baixat un 6%, un 5%, un 8% i un 6%, respectivament; és a dir, és cert que la nostra renda ha baixat i que ara som més pobres, com ho són a Itàlia, però la nostra renda ha

baixat un 2% més que la dels tres països de referència de la UE. Tenint en compte l'efecte de l'economia submergida, que creix en temps de crisi, la diferència seria en realitat menor si es mesuressin en condicions homogènies les economies dels estats comparats.

El millor indicador de l'evolució de la competitivitat de la nostra economia és el volum d'exportacions de béns i serveis, en què l'economia submergida no té efecte perquè no hi ha transaccions transfrontereres no registrades. El resultat aquí és ben diferent.

El decreixement de les nostres exportacions del 2007 al 2009 ha estat del 12%, però a Alemanya, França, Itàlia i el Regne Unit han decrescut un 14%, un 13%, un 19% i un 20%. Si això es compara amb el creixement de les exportacions del 2005 al 2009, en què Espanya, amb un 2,4% anual, és el país que ha crescut més de la UE dels 25 després d'Alemanya –primer exportador del món i que ha crescut una mica més, el 2,7%–, es constata que l'economia espanyola manté la competitivitat, encara que això no exclou la necessitat d'escometre reformes estructurals, perquè certament el futur se'ns complica en la mesura que progressivament perdrem l'avantatge dels costos laborals baixos, que no es veuen compensats per una millora de la productivitat, que és establement baixa.

Pel que fa a la nostra balança exterior en béns i serveis, és negativa, és a dir, que importem més que exportem, com la majoria dels estats de la UE, amb les excepcions d'Alemanya, Holanda i Suècia, però aquest dèficit s'ha reduït el 2010 un 83% d'ençà del 2007, fins a 12.500 milions d'euros, i aquesta reducció ha estat en el mateix període només del 35% al Regne Unit i ha crescut, tot i que poc, a Itàlia i França. Certament,

aquesta reducció ha tingut lloc com a conseqüència de la forta disminució del consum i de l'increment de la taxa d'estalvi de famílies i empreses per la crisi. No tot són bones notícies.

El sector de la construcció s'ha enfonsat, però el seu petit impacte sobre el PIB era d'un 12% el 2007 i ha estat d'un 11% el 2009, cosa que fa que l'efecte sobre l'economia sigui menor. No succeeix això mateix en l'ocupació, perquè la pèrdua d'un milió d'empleats en aquest sector ha suposat la destrucció d'un 5% dels llocs de treball. És, doncs, objectiu reconèixer que la situació real de l'economia espanyola és semblant a la dels estats del nostre entorn, malgrat la precària situació del sector immobiliari i l'alta taxa d'atur.

La sensació d'improvisació de moltes mesures que pren el govern espanyol porten a reforçar aquesta mala imatge que Espanya ha acumulat en l'últim any. La solució dels problemes rau a valorar-los en la seva dimensió, prendre les mesures necessàries per resoldre'ls i transmetre una imatge de rigor, que es deriva directament de les mesures adoptades, mantenint-les estables en el temps i coherents entre si.

Argumentar com fa la dreta que és millor no aprovar les mesures anticrisi del govern espanyol, malgrat que no siguin considerades ni suficients ni prou encertades perquè així no s'allargarà «el patiment» del moment i s'han de fer eleccions, suposa jutjar la situació més amb interès partidari que col·lectiu, prioritzant arribar al poder per sobre de contribuir a millorar l'economia de l'Estat. És paradoxal que només els nacionalistes catalans hagin tingut la responsabilitat de posar-se críticament al costat del govern espanyol en un moment transcendent.

Sempre podem pensar que el paradigma que cada poble té el govern que es mereix no és cert en el cas d'Espanya, perquè l'economia i la societat civil tenen una vitalitat que no té transposició en el govern, encara que qui sostingui aquesta afirmació haurà d'acceptar que també és certa pel que fa a l'oposició.